

Jäljennökset

Neljästä pöytäkirjasta,

jotka koskevat 17 Mäntyharjulla vangeiksijoutuneen suojeluskuntalaisen ruumiin tarkastusta.

Sittenkun muutamat Mikkelin ja Karjalan suojeluskuntiin kuuluvat soturit eräänä päivänä kuluva helmikuun alussa olivat joutuneet saarroksiin noin $\frac{1}{2}$ kilometriä Mäntyharjun asemalta etelään päin ja vihollisten joukkojen vangiksi, löydettiin vähän aikaa sen jälkeen kuin kolme vihollisten junaa oli kulkenut Mäntyharjun asemalta etelään päin, sanotun aseman ja Varpasen pysäkin välillä noin $4\frac{1}{2}$ kilometriä Mäntyharjun asemalta, rautatien varrelta kuusi ruumista, jotka ilmeisesti oli junasta heitetty, ja suosta yksi ruumis sekä Mäntyharjun Vaivaistalon riihestä, sen jälkeen kuin viholliset olivat sieltä poistuneet, seitsemän ruumista, ja tunnettiin ruumiit hävinneiden sotureiden ruumiiksi. Koska suojeluskuntalaiset ennen kuolemaansa olivat joutuneet sangen raa'an pahoinpitelyn alaisiksi, on Mikkelin suojeluskuntapiirin Esikuntapäällikkö tänään määrännyt, että saotut ruumiit ovat tarkastettavat ja valokuvattavat sekä tarkastusta toimittamaan asettanut komission, johon huuluu: Rehtori Joos. Sajaniemi, Mikkelin työväenyhdistyksen puheenjohtaja V. Paavilainen, Mikkeliissä olleen järjestyskaartiksi itseään kutsuneen joukkueen johtajana toiminut Seppä Karl Valden, piirilääkäri Carl Höijer, Kaupunginlääkäri Aku Sivola ja entinen Hovioikeudenasessori Birger Fagerström. Tätä tehtävää toimittamaan kokoontuivat allekirjoittaneet Mikkelin Lääninsairaalan ruumishuoneelle 18 päivänä helmikuuta 1918 kl. 2 j. p. p. ollen valokuvaaja August Gustafsson toimituksessa apuna ja havaittiin ruumiita tarkastettaessa seuraavaa:

1:ksi) *Olli Vartiainen*. Ruumis on paljain jaloin. Vaatteet avattu. Vasemman silmän ulko- ja yläpuolella haava, joka matkaan saatettu Vartiaisen eläessä. Vasempi poskिलuu lyöty poikki. Valkoinen nauha hihassa.

2:ksi) *Emil Pettersson*. Ruumis paljain jaloin. Vaatteet avattu, housujen, liivin ja takin taskut nurin. Kallossa noin 8 cm. pitkä ja 3 cm. leveä lyöty reikä, josta aivot vuotaneet ulos.

3:ksi) *Henni Veriö*. Nimikirjaimet H. V. takin vuorissa. Ruumis paljainjaloin. Vaatteet avattu. Takin povitasku osaksi nurin. Oikealla puolella ohimossa iso, Veriön eläessä matkaansaatettu haava. Oikean lapaluun alapuolella kyljessä jaapanilaisella pistimellä tehty haava.

4:ksi) *Eeri Ikonen*. Ruumis paljain jaloin. Housut puuttuvat. Nenän juuressa aivoihin ulottuva Ikonen eläessä pistimellä tehty haava. Oikea alaleuka lyömällä murskattu. Valkoinen nauha hihassa. Oikeassa olassa valko-sininen rusetti.

5:ksi) *Oskar Koskinen*. Jalkineet, takki ja liivit puuttuvat. Paita revitty. Kädet ranteesta sidottu ristiin. Ruumis on mudan tahraama. Oikean silmän kohdalla 9 cm, pitkä ja 8 cm. leveä lyömällä tehty ammottava aukko, niin että silmä tyysten poissa ja nenä-luut murskautuneet. Vasemman korvan alapuolella ampumahaava. Oikean reiden juuressa pistin haava. Kaikki haavat ovat matkaan saatettu Koskisen eläessä, päättäen siitä, että niistä on vuotanut verta.

6:ksi) *Matti Turunen*. Jalkineet, sukat ja päällyshousut puuttuvat. Takin taskut nurin. Kasvo- ja pääkallonluut oikealla puolella murskattu lyömällä suurella, raskaalla aseella, niin että suurin osa aivomassaa on vuotanut ulos. Nenän juuressa, vasemmalla puolella pistinhaava. Oikeassa kyljessä pistimellä tehty haava, josta vuotanut paljon verta.

7:ksi) *Valdemar Heiskanen*. Saappaat puuttuvat. Housut veriset. Vasemman polven on luoti lävistänyt ja on siitä vuotanut runsaasti verta. Vasemman korvan takana pistinhaava, joka on tehty kuoleman jälkeen.

Rehtori Sajaniemen poistuttua häntä kohdanneen heikkouden vuoksi klo. 3 siirryttiin takäläiselle rautatieasemalle jossa lukitussa rautatievaunussa säilytetyt 7 suojeluskuntalaisen ruumiit tarkastettiin ja havaittiin:

1:ksi) *Väinö Veijalainen*, Otavasta. Ruumis on paljain jaloin. Vaatteet auki. Tyhjä tuppi vyöllä. Taskut tyhjä. Ruumis on niin lumessa, ettei vammoista saada selvää.

2:ksi) *Iisakki Väänänen* Otava. Ruumis on paljain jaloin. Vaatteet avattu. Pääkallon takapuolella ja päälaki poissa; luultavasti lyömällä murskattu. Aivot pursuneet ulos. Jäätäneet kasvot veriset.

3:ksi) *Ilmari Sairanen*. Otava. Jalkineet puuttuvat. Vasemmassa käsivarressa valkoinen nauha. Oikeassa suupielessä noin 5 cm. pitkä revitty haava. Päälaki veressä.

4:ksi) *Tancred Ihalainen*. Jalkineet, sukat ja takki puuttuvat. Liivit avattu. Housujen taskut nurin. Oikeassa sääressä ja selässä vaatteet veriset.

5:ksi) Veturinlämmittäjä *Lauri Stenholm*. Mikkeli. Jalkineet, takki ja liivit poissa. Paita revitty rinnasta. Takaraivoissa noin 8 cm. pitkä verinen haava.

6:ksi) *Artturi Lantto*. Otavasta. Jalkineet puuttuvat. Housut, takki ja liivit avattu. Kasvoissa vasemmalla puolella verinen haava. Ruumis niin luminen, ettei voi tarkemmin tutkia.

7:ksi) *Toivo Koivunen*, Otavan maanviljelyskoulun Johtajan kotiopettaja. Jalkineet poissa. Vaatteet avattu. Vatsassa noin navan seudulla verinen pistinhaava. Koko puoli pääkallon luista murskattu tylsällä aseella.

Valokuvavaaja *Gustafsson*'ia kehoitettiin valokuvaamaan ruumiit ja toimittamaan kuvat Mikkelin Päämajaan.

Tarkempaa tarkastusta ei voitu toimittaa, osaksi siitä syystä että ruumiit olivat vaatteissa, joita ei oltu riisuttu, koska ruumiit vielä olivat jäätyneet, osaksi koska ruumiit olivat lumisia.

Tarkastuksessa näin tapahtuneeksi todistavat Mikkelissä 18 päivänä helmikuuta 1918.

Carl Höijer.

K. Valden.

Aku Sivola.

Birger Fagerström.

S. Paavilainen.

Joos. Sajaniemi.

In fidem:

Birger Fagerström.

Jäljennöksen oikeaksi todistaa:

E. B. Eklund.

Elma Pasanen.

Vuonna 1918 helmikuun 20 päivänä tarkasti allekirjoittanut Piirilääkäri oikeuslääkeopillisesti Eversti Hj. von Bonsdorffin määräyksestä Mikkelin Lääninsairaalan ruumishuoneella, seuraavien suojeluskuntaan kuuluvien henkilöiden kuolleet ruumiit. Toimituksessa oli läsnä Etsiväkonstaapeli Kalle Liimatainen, joka kirjoitti pöytäkirjan.

1. N:o 7. *Valdemar Heiskanen*. Niskan vasemmalla puolella löytyy 4 cm pitkä 2 cm syvä leikkaushaava, luultavasti puukolla tehty. Oikean olan yläpuolella löytyy pistimen haava, joka menee koko olan läpitse kainalokupeeseen tämä haava on luultavasti tehty hänen makuulla ollessaan. Selän oikealla puolella löytyy 2 pistimen haavaa, jotka menevät vaan ihon ja lihaksen läpitse. Rinnan vasemmalla puolella löytyy 2 pistimen haavaa, jotka menevät alhaalta ylöspäin lihaksien läpitse, nämä ovat myöskin tehty hänen pitkällään ollessa. Vasemman käden juuressa löytyy 3 cm pitkä pinta-haava, luultavasti tehty puukolla. Vasemman polven takapuolella löytyy pistimen haava koko jalan läpitse; tämä haava on myöskin katkaissut polven isot verisuonet. Oikeassa jalassa juuri kantapään yläpuolella löytyy pistimenhaava, joka menee koko jalan läpitse. Haavat ovat kaikki tehdyt hänen ellessä ollessaan. Haavat oikeassa olassa ja vasemmassa polvessa ovat aiheuttaneet kuoleman.
2. N:o 6. *Matti Turunen*. Pään oikealla puolella löytyy 12 cm pitkä ja 7 cm. leveä terävällä aseella tehty haava luun läpi, niin että luu on murskautunut ja aivot vuotaneet pois. Sama isku on myös katkaissut nenäluut. Oikeassa olkavarressa löytyy 4 cm iso melkein pyöreä haava, joka on katkaissut luun ja verisuonet. Oikean käden juuressa löytyy 3 cm pitkä ja 4 cm syvä haava, tehty puukolla. Rinnan oikealla puolella löytyy pieni pinta haava, tehty sekin puukolla. Haavat ovat tehty miehen eläessä, ja isku päähän on aiheuttanut kuoleman.
3. N:o 5. *Oskar Kaskinen*. Pään oikealla puolella löytyy 9 cm pitkä 4 cm leveä haava, joka menee luitten läpi aivoihin, haava on murskannut kaikki luut ja enin osa aivoista on vuotanut pois. Vasemman korvan alapuolella löytyy 3 cm syvä pistin haava. Oikeassa olkavarressa löytyy 7 pistinhaavaa lihaksissa. Oikean reiden juuressa löytyy 5 cm syvä pistinhaava, saman reiden takapuolella löytyy 1 cm syvä pintahaava. Haava päässä on aiheuttanut kuoleman. Ja kaikki haavat ovat tehdyt miehen elävänä ollessa.
4. N:o 4. *Ero Ikonen*. Nenän juuressa silmien välissä löytyy 8 cm syvä aivoihin menevä pistin haava. Niskan oikealla puolella löytyy 7 cm syvä pistin haava, joka menee suoraan sisään kaulaan. Oikean lapaluun alapuolella löytyy 5 cm syvä pistin haava, joka menee alhaalta ylöspäin. Rinnan vasemmalla puolella löytyy 3 cm syvä ihon alle menevä pistin haava, joka luultavasti on tehty miehen pitkällään ollessa. Pistinhaava päässä on aiheuttanut kuoleman. Kaikki haavat ovat tehdyt miehen elävänä ollessa.
5. N:o 3. *Henni Veriö*. Oikeassa ohimossa löytyy 10 cm syvä aivoihin tunkeutunut pistin haava. Oikean korvakäytävän läpi mennyt 12 cm syvä pistinhaava, joka tunkeutunut luun läpi aivoihin. Oikean lapaluun alapuolella löytyy 5 cm pitkä ja 9 cm syvä haava joka menee rintakehän läpi oikeaan keuhkoon. Oikean solisluun alapuolella löytyy 3 cm pitkä ja 10 cm syvä haava, joka rintakehän läpi tunkeutuu oikeaan keuhkoon. Rinnan vasemmalla puolella löytyy 1 1/2 cm pitkä pinta haava. Vasemmassa sivussa löytyy 1 cm pitkä 1 1/2 leveä haava. Kaikki haavat ovat tehdyt hänen elävänä ollessaan. Haavat aivoihin ja rintaan ovat aiheuttaneet kuoleman. Vasemmassa peukalossa on 1 cm pitkä pinta haava joka on tehty kuoleman jälkeen.

6. N:o 2. *Emil Petterson.* Takaraivossa löytyy 8 cm pitkä haava tasaisilla reunoilla, joka tunkeutuu aivoihin sisään. Luut ovat haavan vasemmalla puolella murskattu pieniin palasiin. Haava näyttää olevan kirveellä tehty. Oikean olkavarren etupuolella löytyy 4 cm syvä suoraan sisäänpäin menevä pistinhaava. Vasemman reiden ulkopuolella löytyy pistinhaava, joka menee ihon lävitse takaa eteenpäin. Oikean reiden takapuolella löytyy 5 cm pitkä puukolla tehty pinta haava. Takaraivossa oleva haava on aiheuttanut kuoleman. Haavat ovat tehdyt miehen elävänä ollessa.
7. N:o 1. *Olli Vartiainen.* Niskan oikealla puolella löytyy 4 cm pitkä 1 1/2 cm leveä haava, joka menee keskiviivaa kohti, 9 cm syvään. Vasen niskaluu on lyöty pieniin palasiin. Oikean olkavarren ulkopuolella löytyy 8 cm pitkä ja 6 cm leveä haava, joka menee koko olkavarren läpi ja on särkenyt luun ja isot verisuonet. Olkavarren sisäpuolella on haava 5 cm pitkä. Haavat ovat tehdyt miehen elossa ollessa. Haava ja isku päähän ovat aiheuttaneet kuoleman.

Tämän kaiken saan täten sekä ennen tekemälläni virkavalalla todistaa, että tällä valallisella velvoituksellani: »niin totta kun Jumala minua hengen ja sielun puolesta auttakoon» vakuuttaa.
Mikkelissä helmikuun 20 p:nä 1918.

Carl Höijer.
Piirilääkäri.
(Sinetti)

Kalle Liimatainen.
Etsivä konstaapeli.

Jäljennöksen oikeaksi todistavat:

E. B. Eklund.

Elma Pasanen.

Vuonna 1918 helmikuun 22 päivänä tarkasti allekirjoittanut Piirilääkäri Eversti Hj. von Bonsdorff'in määräyksestä Ristiinan pitäjän leikkuuhuoneessa oikeuslääkeopillisesti seuraavia Suojeluskuntaan kuuluvien henkilöiden kuolleet ruumiit. Toimituksessa oli läsnä Poliisikonstaapeli Edvard Savenius, joka kirjoitti pöytäkirjan.

1. *Renki E. Liukkonen.* Vasemmassa poskessa löytyy 3 1/2 cm syvä pistimen haava. Päälaen luun vasemmalla puolella löytyy 11 cm syvä pistimen haava, joka menee aivojen läpi. Niskan oikealla puolella löytyy 2 1/2 cm syvä pistimen haava. Haavat ovat tehty miehen elävänä ollessa. Pistimen haava päälaenluussa on ollut kuoleman syynä.
2. *Poliisikonstaapeli Jalmari Nuutilainen.* Niskaluun yläpuolella löytyy ampumahaava, joka menee aivojen läpi, kuula on tullut otsaluusta ulos. Niskassa löytyy 2:si 1 cm syvyistä pistimen haavaa. Kurkunpään oikealla puolella löytyy 6 cm syvä pistimen haava, ja kurkunpään vasemmalla puolella 5 cm syvä pistimen haava. Rinnan keskellä löytyy kaksi pistimen haavaa, joista toinen on kaksi cm syvä ja toinen tunkeutuu oikeaan keuhkoon. Selässä löytyy kolme cm syvää pistimen haavaa. Kaikki nämä haavat ovat tehty miehen elävänä ollessa. Ampumahaava päähän on ollut kuoleman syynä. Vasemmassa kyynärnivelessä löytyy 1 1/2 cm syvä pistimen haava, joka on tehty miehen kuoleman jälkeen.
3. *Talollinen Juhana Karhinen.* Oikeassa poskessa löytyy 8 cm iso ympäriäinen haava, joka on mennyt oikeasta vasempaan ja tullut vasemmasta poskesta ulos, silmät ja nenäluut on vallan poissa. Kaulan etupuolella löytyy 7 cm syvä pistimen haava suoraan sisäänpäin ja niskassa löytyy 3 cm syvä pistimen haava. Haavat ovat tehty miehen elävänä ollessa ja haava poskien läpi on ollut kuoleman syynä.

Tämän kaiken saan täten sekä ennen tekemälläni virkavalalla todistaa, että tällä valallisella velvoituksellani: »niin totta kun Jumala minua hengen ja sielun puolesta auttakoon» vakuuttaa

Carl Höijer.
Piirilääkäri.
(Sinetti)

Edv. Savenius.

Jäljennöksen oikeaksi todistavat:

E. B. Eklund.

Siiri Tolvanen.

Vuonna 1918 Helmikuun 23 päivänä tarkasti allekirjoittanut piirilääkäri Mikkelin lääninsairaalan ruumishuoneella Eversti Hj. von Bonsdorffin määräyksestä Mikkelin suojeluskuntaan kuuluvien seuraavien henkilöiden kuolleet ruumiit. Toimituksessa oli läsnä etsivä konstaapeli K. Liimatainen, joka kirjoitti pöytäkirjan.

1. *Toivo Koivunen.* Päälaessa löytyy 10 cm pitkä ja 5 cm leveä leikkaushaava, joka kokonaan puhkaisee pääkallon, niin että aivot ovat kokonaan vuotaneet pois. Oikeassa poskessa löytyy 16 cm syvä pistimen haava, joka menee suoraan sisäänpäin. Rinnan oikealla puolella löytyy 4 cm pitkä 3 1/2 cm syvä leikkaushaava. Oikeassa olkavarressa löytyy 9 cm pitkä 8 cm syvä leikkaushaava, joka on katkaissut luun ja isot valtimot. Selän oikealla puolella löytyy 3 cm pitkä ja 4 cm syvä leikkaushaava. Selän vasemmalla puolella löytyy 2 cm pitkä ja 2 cm syvä leikkaushaava. Rinnan keski paikalla löytyy 3 cm syvä pistimen haava. Molemmat kädet ja jalat ovat paleltuneet. Haavat ovat tehdyt miehen elävänä ollessa. Haava päälaessa on aiheuttanut kuoleman.
2. *Väinö Veijalainen.* Selässä löytyy 3 cm pitkä ja 3 cm syvä leikkaushaava. Oikeassa olkavarressa löytyy ampuma haava, joka menee olkavarren läpitte, rintaan ja on lävistänyt oikean keuhkon ja joka on ollut kuoleman syynä. Haavat on tehdyt miehen elävänä ollessa.
3. *Artturi Lautta.* Leuvan oikealla puolella löytyy ampuma haava, joka menee pään läpitse ja tulee ulos vasemman korvan etupuolelta. Tiellään on kuula särkenyt kaikki luut ja valtimot. Rinnan oikealla puolella löytyy 3 cm pitkä ja 2 1/2 cm syvä leikkaushaava. Rinnan vasemmalla puolella löytyy 1 cm syvä pistin haava. Oikean reiden juuressa löytyy 6 cm syvä pistimen haava ihon alla, tämä haava on luultavasti tehty miehen pitkällään ollessa tämän haavan alapuolella löytyy 1 cm syvä pistimen haava. Haavat ovat tehdyt miehen elävänä ollessa. Ja ampuma haava päässä on kuoleman aiheuttanut.
4. *Ilmari Sairanen.* Oikean korvan yläpuolella löytyy 12 cm syvä pistimen haava, joka on mennyt aivojen läpi. Vasemman korvan takana löytyy 3 cm syvä pistimen haava. Otsaluun vasemmalla puolella löytyy ampumahaava, joka lävistää luut ja aivot. Juuri suun oikealla puolella löytyy 5 cm pitkä leikkaushaava lihaksien läpi. Oikean lapaluun alapuolella löytyy ampuma haava; kuula on lävistänyt rintakehän ja oikean keuhkon. Haavat ovat tehdyt miehen elävänä ollessa. Ampuma haava päässä kuoleman syynä.
5. *Iisakki Väänänen.* Niskan luut ja takapuoli päälaen luista ovat kokonaan poissa, samaten kokonaan aivot. Selän oikealla puolella löytyy 10 cm. pitkä ja 4 cm. leveä ja 7 cm. syvä leikkaushaava. Juuri rintalastan vasemalla puolella löytyy 3 cm. pitkä ja 2 cm. leveä pintahaava. Kaikki haavat ovat tehdyt miehen elävänä ollessa ja vammat päässä ovat olleet kuoleman syynä.
6. *Lauri Stenholm.* Takaraivossa löytyy 5 cm. pitkä leikkaushaava, joka on aivan rikkonut luut ja lävistänyt aivot. Haava on tehty miehen elävänä ollessa.
7. *Tancred Ihalainen.* Keskellä selkää löytyy 2 1/2 cm. pitkä ja 6 cm. syvä pistimen haava, joka on katkaissut selkärangan ja selkäytimen. Vasemman reiden yläpuolella löytyy 4 cm. pitkä ja 5 cm. syvä pistimen haava. Oikean reiden etupuolella löytyy 2 cm. syvä pistimen haava. Haavat ovat tehdyt miehen elävänä ollessa. Ja haava selkäytimessä on ollut kuoleman syynä.

Tämän kaiken saan täten sekä ennen tekemälläni virkavalalla todistaa, että tällä valallisella velvoituksellani: »niin totta kun Jumala minua hengen ja sielun puolesta auttakoon». vakuutan.

Carl Höijer.
Piirilääkäri.
(Sinetti.)

K. Liimatainen.
Etsivä konstaapeli.

Jäljennöksen oikeaksi todistavat:

E. B. Eklund.

Siiri Tolvanen.